

*Л.І. Терентійова – студентка IV курсу фінансово-економічного факультету
Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка;
науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. кафедри економіки підприємства
Полтавського національного технічного університету
ім. Ю. Кондратюка В.М. Божко*

ПОНЯТТЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЖІНКИ: НАЦІОНАЛЬНЕ І МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Врегулювання правого статусу жінок, головним елементом якого є основні права й обов'язки жінок, що безпосередньо визначають їхнє становище у суспільстві, міру юридичної свободи і відповідальності, створюють необхідні умови для всебічного розвитку особи, задоволення її інтересів та потреб, на сьогоднішній день має велике значення.

З метою забезпечення захисту прав жінки на міжнародному рівні в Економічній та Соціальній Раді ООН з 1946 р. створена Комісія із становища жінок, а у зв'язку з прийняттям Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 р. (Україна з 3 вересня 1981 р. є учасницею цієї Конвенції) – Комітет із ліквідації дискримінації щодо жінок.

Однак необхідність подальшого правового регулювання у сфері захисту прав жінок ще зберігається, бо існують причини, що обумовлюють виділення жіночого питання в самостійну проблему.

Основою правової захищеності жінок у Європейському Союзі є проголошення обов'язковості дотримання принципу рівноправності чоловіків і жінок. У першу чергу це стосується сфери трудових відносин. Безпосереднє відношення до правового регулювання трудового положення жінок у Європейському Союзі має Римська угода, що містить спеціальну статтю (ст. 119), котра визначає правовий статус працюючої жінки. Ця стаття ставить за обов'язок державам-членам Європейського Союзу дотримуватися принципу, відповідно до якого чоловіки і жінки повинні отримувати рівну платню за однакову працю.

Прийняття Радою Європейського Союзу директив, пов'язаних із рівними можливостями чоловіків і жінок, ще раз підкреслює те, що право ЄС у зазначеній сфері – не застигле явище, а інститут, який знаходиться в постійному розвитку. Так, у другій програмі в якості пріоритетних зазначені такі напрями:

- впровадження нових методів керування;
- поліпшення умов професійної підготовки жінок, визначення й облік перспектив їхньої зайнятості і вплив на неї нових технологій;
- розширення соціальної допомоги держав і корпорацій у напрямі пристосування системи соціального забезпечення до змін, що відбуваються, у трудових і сімейних відносинах.

У рамках Комісії Європейського Союзу діє також Жіноче бюро інформації, на базі якого випускається щоквартальний журнал “Жінки Європи”, а також Консультативний комітет із питань “Рівні можливості для

чоловіків і жінок”. До його завдань входять розроблення пропозицій щодо законодавства, ведення аналітичної та консультативної діяльності. Підбиваючи підсумки, можна сказати, що для України було б корисним запозичувати європейській досвід у правозахисній діяльності у таких сферах: виділення прав жінок в окремий інститут права; вироблення та прийняття законодавчих актів, рішень державних органів, спрямованих на реалізацію прав і свобод жінок:

- створення спеціалізованих органів, які розв’язують проблеми зайнятості жіноцтва;
- виділення у бюджетах цільових коштів на фінансування “жіночих” програм; зміна світогляду суспільства шляхом гендерного виховання. Такі запозичення сприяли б забезпеченню рівноправ’я жінок та чоловіків у сферах трудової, професійної діяльності; підтримці жінок і дівчат у реалізації їх громадянських прав, у тому числі трудових; зменшенню гендерної нерівності, можливості жінок повною мірою користуватися суспільними ресурсами для самореалізації.

Існує потреба в комплексному дослідженні гендерної проблеми, оскільки подальше здійснення державно-правової та політичної реформ, європейський вибір України, вироблення демократичних засад гендерної політики мають ґрунтуватися й на фундаментальних узагальнюючих працях з історії держави і права України та міжнародних договорів.

Спеціалізовані закони з рівних прав і можливостей жінок та чоловіків. Це – найпоширеніший спосіб забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. Таким шляхом пішло багато країн. Але запровадження гендерної рівності – процес системний, оскільки ефективні зрушення відбуваються тоді, коли запроваджується ціла низка заходів, механізмів, інститутів у виконавчій, законодавчій владі й у органах місцевого самоврядування. Швеція, Данія, Норвегія, Ісландія, Фінляндія, Канада, Литва, Японія, ФРН, Киргизія, а з 2005 року й Україна, пішли шляхом ухвалення спеціалізованого закону з утвердження гендерної рівності.

У деяких конституціях враховано загальноєвропейську тенденцію до забезпечення рівних можливостей жінок і чоловіків бути обраними до органів державної влади та місцевого самоврядування. Наприклад, у Конституції Словенії є положення: закон має встановлювати гарантії рівних можливостей жінок і чоловіків у висуванні кандидатур на виборах до органів державної влади та місцевого самоврядування. Конституційну норму про представництво жінок і чоловіків у всіх органах влади має Бельгія.